

Dato:
25-08-2021

Sagsnummer:
21/28129

Afdeling:
Staben

Notat

Vækstkommune med økonomi i balance

Indledning

Syddjurs Kommune er en kommune i vækst med en fortsat stigende befolkning. Den er en positiv udvikling, der er med til at sikre velfungerende byer og landsbyer, men det øger samtidig behovet for både driftsudgifter og investeringer.

Årets budgetoplæg bærer præg af væksten og af en demografisk udvikling med flere børn og flere ældre. Det medfører, at flere borgere får brug for dagtilbud, skoler, ældrepleje og andre kommunale indsatser de kommende år. Samlet skaber det øgede driftsudgifter og udgifter til nye anlæg, for eksempel skabelse af en øget kapacitet på dagtilbuds- og skoleområdet. Tilflytningen øger desuden behovet for behandling af byggesager, lokalplaner og udstykninger til nye boliger. Med budgetoplægget foreslås afsat flere ressourcer til disse områder.

Ud over hensynet til kommunens vækst og befolkningsudvikling tager forslaget til budget 2022 udgangspunkt i kommunens vision og udviklingsstrategi. Det betyder, at budget 2022 fortsat skal bidrage til kommunens høje ambitioner indenfor bæredygtighed, klima, byggeri, bosætning, erhverv og god velfærd for borgerne.

Budgettet sigter mod en langsigtet balance mellem udgifter og budget. Der er derfor afsat midler til de økonomiske udfordringer på Social og Familieområdet, midler til den betydelige demografivækst på de store driftsområder, anlægsmidler på godt 100 mio. kr. om året og afdrag på lån på 45 mio. kr. årligt.

Budgetoplægget skal samtidig understøtte den konsolidering af Syddjurs Kommunes økonomi, der er opnået siden 2020 med en stærkere kassebeholdning, bedre budgetoverholdelse og en samlet økonomi i balance.

Der præsenteres med budgetoplægget forslag til håndtering af særlige udfordringer, især det økonomiske pres på social- og familieområdet.

Konsolidering af økonomien og fortsat effektivisering

Det er fortsat et væsentligt fokus i budgetlægningen at sikre genopretning og konsolidering af økonomien og effektivisering af kommunens drift. I oplægget opereres der med en kassehenlæggelse i 2022 på godt 10 mio. kr. Effektiviseringskravet på 0,5 procent af kommunens serviceudgifter, som byrådet vedtog i sidste års budget, er derfor udmøntet forholdsmæssigt til alle driftsområder.

I budgetforslaget foreslås desuden, at der gennemføres analyser, der kan bidrage til at sikre styring af de kommende års kapacitet og udgiftsniveau på ældre- og sundhedsområdet. Antallet af ældre over 80 år stiger

med 25 procent frem til 2025. Der er i den 10-årige investeringsoversigt reserveret midler til opførelse af plejeboliger. Det er imidlertid ikke givet, at flere plejeboliger er svaret på hvordan fremtidens ældre ønsker at bo. Der lægges derfor op til en analyse af, hvordan fremtidens ældre ønsker at bosætte sig.

Anlæg påvirkes også af befolkningsvæksten

For at imødekomme den fortsatte vækst og udvikling foreslås der afsat betydelige midler til køb af jord, byggemodning og andre investeringer. Investeringsmidlerne er fulgt op af en forventning om øgede salgsindtægter i budgetperiodens første tre år. Nettobudgettet på godt 100 mio. kr. dækker således over reelle anlæg svarende til knap 150 mio. kr.

Den stigende befolkning og en positiv vækst indenfor erhverv og turisme forudsætter en god trafikal infrastruktur, herunder et udvidet net af cykelstier. I forslag til budget 2022 er der prioriteret midler til fortsat udbygning af vores vej og stier.

Generelt er kommunen lykkedes med at afsætte budget til anlægsprojekter, der har været i overensstemmelse med de indkomne tilbud. Der er imidlertid en risiko for, at det aktuelt høje aktivitetsniveau i byggebranchen i en periode kan påvirke tilbudspriserne på anlægsopgaver. Der er behov for en særlig opmærksomhed på dette i de kommende års planlægning.

Styrket indtægtsside

Finansiering - i form af tilskud og udligning - har efter den seneste reform af tilskuds- og udligningssystemet ændret karakter for Syddjurs Kommune. Reformen har betydet et forbedret indtægtsgrundlag for kommunen.

Der er fortsat en række særlige tilskud på især ældreområdet, men der er også en del særlige puljer, der nu indgår i statstilskuddet, og derfor udbetales efter en nøgle, der ligger tæt på andelen af befolkningen. Det indgår i oplægget, at midlerne fastholdes på ældreområdet.

Byrådet skal hvert år tage stilling til valget mellem statsgaranti og selvbudgettering. Centralt i dette valg er kommunens forventninger til befolkningsudviklingen den 1. januar i budgetåret set i forhold til statens skøn for befolkningstallet på samme tidspunkt. Syddjurs Kommune har med baggrund i befolkningsudviklingen valgt selvbudgettering i 2018 og 2019, hvor der var henholdsvis cirka 500 og 200 flere borgere end i det statsgaranterede skøn, mens der er valgt statsgaranti i 2020, hvor der ikke var forskel i befolkningstallet. I 2021 blev der valgt statsgaranti med baggrund i usikkerheden som følge af pandemien med Covid-19.

En kommende reform af ejendomsbeskatninger kan potentielt have stor betydning for Syddjurs Kommune på baggrund af den relativt store andel af skatteindtægter fra ejendomsbeskatning af sommerhusgrunde. På nuværende tidspunkt er der dog stor usikkerhed forbundet med skøn på dette område.

Høje afdrag på gæld og reduceret låneadgang fremover

De sidste års betydelige optag af lån for at styrke likviditeten medfører afdrag, der overstiger de aktuelle lånemuligheder. Generelt skal kommunens overskud på det skattefinansierede område i årene fremover genere et yderligere overskud for at finansiere tilbagebetaling af lånene.

Konkret er der meget få lånemuligheder i 2022 i aftalen mellem KL og regeringen. Der forventes således ikke andre lånemuligheder end ubrugte lån optaget i budget 2021, som overføres til 2022 på grund af udskudte anlæg. Dog er der automatisk låneadgang til energiforbedringer og tabet ved indefrosne ejendoms-skatte, der modsvares af en udgift under finansforskydninger.